

Ortodoxa ikoner i modern litteratur (7,5 hp)

Orthodox Icons in Modern Literature (7.5 ECTS credits)

Nivå: Grundnivå

Ämnesområde: TEOLOGI (teologiska kultur- och samhällsstudier)

Kurskod: 0193

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet för högskolestudier samt särskild behörighet med områdesbehörighet 1 eller motsvarande. Som programkurs förutsätter kursen normalt att A-kursen Introduktion i filosofi och teologi (30 hp) och minst en kurs inom området teologiska kultur- och samhällsstudier (7,5 hp) är fullgjorda. Av deltagare i fristående kurs förväntas ungefär motsvarande förkunskaper.

Utbildningsmål

Efter genomgången kurs förväntas den studerande

- känna till centrala ortodoxa ikonmotiv och moderna skönlitterära författarskap där ortodoxa ikoner är viktiga
- översiktligt kunna redogöra för ortodox ikonteologi och estetik
- visa grundläggande förmåga att analysera och tolka skönlitterär text inom ramen för intermediala studier
- reflektera över ortodoxa ikoners funktioner inom modern litteratur

Innehåll

Kursen behandlar modern skönlitteratur – lyrik, noveller och romaner – och dess relation till ortodoxa ikoner. Mot bakgrund av det sena 1800-talets ryska litteratur studeras det växande intresset för ikoner inom 1900-talets och det tidiga 2000-talets öst- och västeuropeiska litteratur, med betoning på några framträdande svenska författarskap, fram till postmodern kulturteori. Kursen bygger på en bred förståelse av ikonbegreppet som innefattar inte bara bildkonst utan även hymnografi, kyrkoarkitektur och ortodox kristen liturgisk praktik. Den ger en grundläggande orientering i ortodox ikonteologi och estetik på bysantinsk grund, i litteraturvetenskaplig metod och i intermediala studier på semiotisk grund. Deltagarna får öva sin förmåga att redogöra för tidigare forskning inom området och att formulera egna analyser och tolkningar av samspelet mellan modern litteratur och ortodoxa ikoner.

Undervisning och examination

Lokal undervisning och examination

Undervisningen består av föreläsningar och diskussionsseminarier. Bland dem ingår de samlingar där halvdistanstuderenter deltar. Examination sker fortlöpande (av aktivt deltagande), samt genom två kortare skriftliga uppgifter (2–3 A4-sidor) inlämnade under kursens lopp, genom en muntlig presentation vid seminarium, och genom en avslutande något längre skriftlig examinationsuppgift (5–6 A4-sidor). För aktivt deltagande och den muntliga presentationen ges något av betygen E eller F. På de skriftliga inlämningsuppgifterna ges något av betygen A–F. För betyget E på hela kursen krävs att samtliga 5 moment uppnått betyget E. De två kortare

inlämningsuppgifterna står för 20% vardera av slutbetyget. Den sista uppgiften står för 60% av slutbetyget för kursen.

*Undervisning och examination på halvdistan*s

I samband med två obligatoriska samlingar på studieorten ges undervisning i form av föreläsningar och diskussionsseminarier. I övrigt består undervisningen av självstudier enligt anvisningar på den nätbundna kursplattformen. Examination sker fortlöpande (av aktivt deltagande), samt genom två kortare skriftliga uppgifter (ca 2–3 A4-sidor) inlämnade under kursens lopp, genom en muntlig presentation vid seminarium, och genom en avslutande något längre skriftlig examinationsuppgift (ca 5–6 A4-sidor). För aktivt deltagande och den muntliga presentationen ges något av betygen E eller F. På de skriftliga inlämningsuppgifterna ges något av betygen A–F. För betyget E på hela kursen krävs att samtliga 5 moment uppnått betyget E. De två kortare inlämningsuppgifterna står för 20% vardera av slutbetyget. Den sista uppgiften står för 60% av slutbetyget för kursen.

Litteratur

* = ingår i kompendium eller finns på nätet

Bodin, Helena, *Ikon och ekfras. Studier i modern svensk litteratur och bysantinsk estetik* (Skellefteå: Artos 2013) (250 s)

Bodin, Per-Arne, *Världen som ikon. Åtta föredrag om den rysk-ortodoxa andliga traditionen*, kap. 1-2, 6 och 8 (Skellefteå: Artos 1987 och senare) (55 s)

Ouspensky, Leonid, *Ikonens teologi*, övers. Göran Ståhl (Skellefteå: Artos 2000) (240 s)

Schöldstein, Christina, *Guld och Azur. En introduktion till ikonografen* (Skellefteå: Artos 2004), s. 11-31 samt om olika ikonografier enligt lärarens anvisning (ca 150 s)

* Litterära analyser i anslutning till de skönlitterära texterna enligt lärarens anvisning, ca 200 s.

Skönlitterära texter

Colliander, Tito, *Nära* (Skellefteå: Artos & Norma 2014, 2 uppl. 2014 [1971]) (250 s), eller *Början* (Stockholm: Atlantis 1979) (160 s)

Dostojevskij, Fjodor, *Idioten* (ur del 1 läses kap. V; ur del 2 kap IV; ur del 3 kap. V-VII)

Leskov, Nikolaj, ”Den förseglade ängeln”, i *Den förseglade ängeln och andra berättelser*, övers. Helga Backhoff Malmquist (Stockholm: Natur och kultur 1964) (ca 100 s)

Olsson, Hagar, *Träsnidaren och döden. Berättelse från Karelen* (1940 / 1959 / 1991) (160 s)

* Tjechov, Anton, ”Konst” (8 s)

* Dikter enligt lärarens anvisning.

En valfri av följande:

1. Elytis, Odysseas, *Axion esti. Lovad vare*, sv. övers Ingemar Rhedin (Stockholm: Bonniers 1979 [gr. 1959]) (100 s)

2. Gyllensten, Lars, *Grottan i öknen. Roman* (Stockholm: Bonniers 1973) (ca 300 s)

3. Löwenstam, Christina, *Inför ikonerna. En sonettkrans / Mässa i staden* (Stockholm: Dejavu 2011)

4. Surakka, Aari, *Den obrännbara busken. Dikter*, övers. Sergius Colliander (Sthlm: Cinclus 1997)

Rekommenderade handböcker och uppslagsverk

Litteraturvetenskap:

Bergsten, Staffan & Elleström, Lars, *Litteraturhistoriens grundbegrepp* (Lund: Studentlitteratur 2004)

Culler, Jonathan, *Litteraturteori. En mycket kort introduktion*, övers. Sven-Erik Torhell, efterskrift Johan Svedjedal (Lund: Studentlitteratur 2011)

Termlexikon i litteraturvetenskap, red. Kenneth Åström (Lund: Studentlitteratur 2008)

Vikström, Björn, *Den skapande läsaren. Hermeneutik och tolkningskompetens* (Lund: Studentlitteratur 2005)

Östkyrkornas teologi:

Cunningham, Mary B., & Theokritoff, Elizabeth, *The Cambridge Companion to Orthodox Christian Theology* (Cambridge: Cambridge UP 2008)

Parry, Ken (ed.), *The Blackwell Companion to Eastern Christianity* (Oxford: Blackwell 2007)

Se i övrigt ”Kursplaner: allmänna bestämmelser”.

Kursplanen fastställd 2013-02-25; rev. 2016-09-28

Kursplanen gäller fr.o.m. 2016-10-01